

МОНІТОРИНГ ОПИТУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ПІДПРИЄМНИЦТВО»

Анкета для опитування студентів щодо дотримання академічної доброчесності під час реалізації освітньо-професійної програми в Полтавському державному аграрному університеті за освітньо-професійною програмою «Підприємництво» з метою проведення контрольних заходів та оцінювання здобувачів в ПДАУ. Анкетування проведено в 2 семестрі 2022-2023 навч. року. Учасники анкетування – здобувачі вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Підприємництво». Всього опитано 73 респондент, а це 89,2 % здобувачі спеціальності 076 ПТБД.

Анкета складалася з одного блоку завдань, які включали наступні питання:

1. Спеціальність: 100% респондентів дало відповідь «ПТБД»;
2. Ступінь вищої освіти: у розрізі «Бакалавр» - 100%.
3. Чи розумієте Ви сутність академічної доброчесності? На питання «Так» отримали 89,7 % відповідей, на питання «Частково» отримали 10,3 % відповідей, та на питання «Ні» - 0,0 %.
4. Чи потрібно, на Вашу думку, дотримуватись академічної доброчесності? На питання «Так» отримали 89,7 % відповідей, на питання «Частково» отримали 10,3 % відповідей, та на питання «Ні» - 0,0 %.
5. Чи дотримуєтеся Ви вимог академічної доброчесності? На питання «Так» отримали 86,2 % відповідей, на питання «Частково» отримали 13,8 % відповідей;
6. Чи інформують Вас науково-педагогічні працівники про процедури дотримання академічної доброчесності? На питання «Так» отримали 98,2 % відповідей, на питання «Ні» - 1,8 %.
7. Як Ви вважаєте, чи буде мати позитивний вплив на якість робіт та недопущення плагіату створення електронного архіву (репозитарію) студентських кваліфікаційних робіт? На питання «Так» отримали 71,5 % відповідей, на питання «Важко відповісти» отримали 24,1 % відповідей, та на питання «Ні» - 4,4 %.
8. Чи відомо Вам про використання в Університеті програмного забезпечення для автоматичного виявлення плагіату у студентських роботах? На питання «Так» отримали 98,1 % відповідей, на питання «Частково» отримали 1,9 % відповідей, та на питання «Ні» - 0,0 %.
9. Чи існують в Університеті нормативні документи, що передбачають санкції за недотримання академічної доброчесності? На питання «Так» отримали 95,9 % відповідей, на питання «Важко відповісти» отримали 4,1 % відповідей, та на питання «Ні» - 0,0 %.
10. Чи є порушеннями академічної доброчесності, за які передбачається відповідальність, такі факти: хабарництво, фабрикація,

списування, фальсифікація, обман? На питання «Так» отримали 79,9 % відповідей, на питання «Ні» отримали 0,0 % відповідей, та на питання «Не знаю» - 20,1 %.

11. Як Ви вважаєте, чи створено в Університеті середовище, у якому неприпустимі порушення академічної доброчесності? На питання «Так» отримали 75,0 % відповідей, на питання «Частково» отримали 15,0 % відповідей, та на питання «Ні» - 10,0 %.

12. Чи знаєте Ви основні правила цитування наукової інформації? На питання «Так» отримали 92,8 % відповідей, на питання «Частково» отримали 7,2 % відповідей, та на питання «Ні» - 4,8 %.

13. Чи є необхідною, на Вашу думку, проведення семінарів щодо процедури дотримання принципів академічної доброчесності, академічного письма та оцінка правомірності запозичень в текстах наукових публікацій? На питання «Так» отримали 86,2 % відповідей, на питання «Ні» отримали 6,8 % відповідей, та на питання «Не знаю» - 7,0 %.

14. Чи зможе, на Вашу думку, застосування програмного забезпечення суттєво знизити відсоток плагіату у студентських роботах? На питання «Так» отримали 76,2 % відповідей, на питання «Ні» отримали 15,6 % відповідей, та на питання «Не знаю» - 8,2 %.

15. Чи ведуть викладачі роз'яснювальну роботу з Вами про недопущення плагіату у студентських науково-дослідних роботах, виконанні індивідуальних завдань? На питання «Так з усіх дисциплін» отримали 79,7 % відповідей, на питання «З більшості дисциплін» отримали 19,0 % відповідей, та на питання «Інколи з окремих дисциплін» - 1,3 %.

16. Які, на Вашу думку, причини спричинення академічної недоброчесності існують в Університеті? Відповіді висвітлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Значення	Кількість, осіб / (%)
Необхідність виконання великого обсягу письмових робіт	47/64,3%
Відсутність інтересу до тем письмових робіт	12/16,5,0%
Відсутність покарання за плагіат	4/5,5%
Відсутність чітких правил з написання робіт та їх оцінювання	8/10,9%
Обмежений доступ до необхідної інформації	2/2,8%

За результатами проведеного опитування, найбільшою причиною академічної нечесності є необхідність виконання великого обсягу письмових робіт, що зазначили 64,3% (47 осіб) учасників. На другому місці знаходиться відсутність інтересу до тем письмових робіт, яку вказали 16,5% (12 осіб). Третє місце посідає відповідь щодо відсутності чітких правил з написання робіт та їх оцінювання, яку обрано 10,9% (8 осіб) опитаних. Щодо відсутності покарання за плагіат відповідь дали 5,5% (4 особи) опитаних.

17. Які, на Вашу думку, заходи потрібно проводити в Університеті для

забезпечення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти? Відповіді висвітлені в таблиці 2.

Таблиця 2

Значення	Кількість, осіб / (%)
тренінги, семінари	58/79,4 %
введення спеціального спецкурсу	12/16,4%
роз'яснювальна робота	3/1,2%

Як висновок слід відмітити, що на думку тих, хто брав участь у тестуванні, найбільш ефективними методами є проведення тренінгів та семінарів, що вказали 79,4% (58 осіб). 16,4% (12 осіб) опитаних вважають, що введення спеціального спецкурсу є потрібним. Використання роз'яснювальної роботи вважається менш ефективним методом і було обрано лише 1,2% (3 особи) тестованих.

18. Як ви ставитесь до різного роду покарання за порушення академічної доброчесності? На питання не схвально відповіли 65,8 %, 28,6% схвалюють різного роду покарання, та 5,6% байдуже.

19. Які заходи впливу можуть застосовуватися до здобувачів вищої освіти за порушення академічної доброчесності? Відповіді висвітлені в таблиці 3.

Таблиця 3

Значення	Кількість, осіб / (%)
повторне проходження оцінювання	56/76,7%
повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми	9/12,3%
відрахування із Університету	4/5,6%
позбавлення академічної стипендії	2/2,7%
позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання	2/2,7%

За результатами аналізу опитування щодо заходів впливу на здобувачів вищої освіти за порушення академічної доброчесності, можна виділити такі показники. Найбільш поширеним заходом є повторне проходження оцінювання, яке обрано 76,7% (56 осіб) опитаних. На другому місці знаходиться повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми, що зазначили 12,3% (9 осіб). Відрахування з університету займає третє місце і було обране 5,6% (4 особи). Щодо позбавлення академічної стипендії та позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання, на ці заходи відповіли по 2 особи, що становить 2,7% відповідно.

20. На питання «Оцініть наскільки Ви вважаєте доречним перевіряти наявність академічного плагіату наступних текстових документів» відповіді розподілилися таким чином*: доречною буде перевірка на плагіат для дипломних робіт (як вважає 29 осіб) і для статей, тез (на думку 25 зов). Не доречно перевіряти на запозичення реферати (цій відповіді віддали перевагу 8 осіб) і курсові роботи (8 осіб). Відповіді висвітлені в таблиці 4.

Таблиця 4

Значення	1	2	3	4	5
Дипломні роботи	6	10	9	19	29
Курсові роботи	8	3	17	22	23
Реферати	15	16	8	13	21
Статті, тези матеріалів конференції	8	9	14	17	25

*1 – не обов'язково, 5 - обов'язково.

21. Виберіть ресурси та процедури, які Ви особисто використовуєте у процесі написання робіт? Відповіді відображено в таблиці 5.

Таблиця 5

Значення	Кількість, осіб / (%)
завжди опрацьовую доступні матеріали, аналізую, цитую із зазначенням джерела	48/65,7%
в окремих випадках опрацьовую доступні матеріали, аналізую, цитую із зазначенням джерела	9/12,3%
копіюю текст з Інтернету та використовую його як власний без посилань на джерела	3/ 4,2%
переклад чужий текст власними словами без посилань на джерела	5/6,8%
частково або повністю подаю чужі тексти як власні без зазначення авторства	2/2,7%
частково здійснюю переклад текстів з іноземної мови на українську без зазначення джерела	6/8,3%

Моніторинг вибору ресурсів та процедур, які використовуються під час написання роботи, дозволяє зробити такі висновки. 67,7% (48 осіб) респондентів зазначили, що вони опрацьовують доступні матеріали, аналізують їх, цитують з вказанням джерел. 12,3% (9 осіб) відповіли, що в окремих випадках вони також опрацьовують матеріали, аналізують їх і цитують з вказанням джерела. 4,2% (3 особи) респондентів зазначили, що копіюють текст з Інтернету і використовують його як власний без зазначення джерела. 5 осіб (6,8%) відмітили, що перекладають чужі тексти власними словами без посилання на джерела. 6 респондентів (8,3%) зазначили, що частково перекладають тексти з іноземних мов на українську без зазначення джерела.

ВИСНОВКИ

Аналіз опитування студентів, що проводилося у Полтавському державному аграрному університеті за освітньо-професійною програмою «Підприємництво» ПДАУ, показав наявність незначних зауважень щодо дотримання академічної доброчесності з боку студентів. Ці зауваження можна усунути за допомогою наступних пропозицій:

Продовжити роботу з інформування студентів про вимоги та норми академічної доброчесності.

Звернути увагу студентів на інформацію, розміщену на веб-сайті

університету, щодо наявності нормативних документів, які стосуються академічної доброчесності.